SVEIKATOS MOKSLAI /
HEALTH SCIENCES IN EASTERN EUROPE
ISSN 1392-6373 print / 2335-867X online
2026, 36 tomas, Nr.7, p. 179-180
DOI: https://doi.org/10.35988/sm-hs.2026.315

ŪMINIO ACHILO SAUSGYSLĖS PLYŠIMO GYDYMO GALIMYBĖS

Viltė Milinytė[1], Paulius Barkauskas[2]
[1]Vilniaus universitetas, Medicinos fakultetas,
[2]Vilniaus universiteto ligoninė Santaros klinikos, Ortopedijos-traumatologijos centras

Raktažodžiai: ūminis Achilo sausgyslės plyšimas, gydymas.

Santrauka

Ūminis Achilo sausgyslės plyšimas yra dažna trauma. Šiai būklei gydyti taikomi du pagrindiniai metodai: konservatyvusis ir chirurginis. Svarbu pasirinkti pacientui tinkamiausią gydymo būdą, suteikiantį didžiausią naudą. Šio tyrimo tikslas yra apžvelgti mokslinę literatūrą apie ūminio Achilo sausgyslės plyšimo gydymo taktiką.

Įvadas

Ūminis Achilo sausgyslės plyšimas yra viena dažniausių sausgyslių traumų ir sudaro apie 20 % visų didžiųjų sausgyslių plyšimų [1, 2]. Ši staigi trauma yra labiausiai paplitusi tarp 30–50 metų amžiaus fiziškai aktyvių žmonių, ypač tų, kurie užsiima tokiomis sporto šakomis kaip krepšinis, futbolas ar tenisas. Tipiškai Achilo sausgyslė plyšta šuolio metu, kai sausgyslė patiria didelę mechaninę apkrovą. Pacientai, plyštant sausgyslei, nurodo girdėję spragtelėjimą užpakalinėje kojos dalyje arba pasijutę tarsi gavę smūgį į užpakalinę kulkšnies dalį. Negydomas Achilo sausgyslės plyšimas gali sukelti ilgalaikį funkcijos sutrikimą, ribotą fizinį aktyvumą bei sumažėjusią blauzdos raumenų jėgą, todėl tinkamo gydymo pasirinkimas yra labai svarbus siekiant optimalaus funkcinio rezultato [1].

Tyrimo tikslas – apžvelgti mokslinę literatūrą apie ūminio Achilo sausgyslės plyšimo gydymo taktiką.

Tyrimo medžiaga ir metodai

Atlikta sisteminė mokslinės literatūros analizė, išanalizuotos 8 mokslinės publikacijos. Straipsniai atrinkti naudojantis PubMed ir ScienceDirect duomenų bazėmis. Paieškai buvo naudojami raktažodžiai anglų kalba ir jų deriniai: ūminis Achilo sausgyslės plyšimas, gydymas (angl. acute Achilles tendon rupture, treatment). Į apžvalgą įtrauktos publikacijos anglų kalba, kurių pavadinimas ir santrauka labiausiai atitiko tyrimo temą.

Tyrimo rezultatai

Literatūros duomenimis, ūminio Achilo sausgyslės plyšimo gydymas gali būti konservatyvusis arba chirurginis. Konservatyvųjį gydymą sudaro čiurnos imobilizavimas plantarinės fleksijos padėtyje, naudojant gipsą ar ortopedinį įtvarą, kurie sumažintų įtampą plyšusioje sausgyslėje ir sudarytų palankias sąlygas jos gijimui [3].

Svarbus konservatyviojo gydymo etapas – ankstyva funkcinė reabilitacija. Tyrimai rodo, kad laiku pradėtas judėjimas ir laipsniškas apkrovos didinimas žymiai pagerina Achilo sausgyslės funkcijos atkūrimą, mažina galimą raumenų atrofiją bei jos riziką ir skatina greitesnį paciento grįžimą prie kasdienės veiklos [5]. Atsitiktinių imčių tyrimo, aprėpusio 144 dalyvius, rezultatai atskleidė, kad konservatyvusis gydymas, derinamas su anksti pradėtu judėjimu, gali užtikrinti panašius funkcinius rezultatus kaip chirurginis gydymas [8].

Chirurginis gydymas dažniausiai atliekamas per atvirą pjūvį susiuvant plyšusios Achilo sausgyslės galus, todėl galima tiksliai atkurti anatominę struktūrą ir patikrinti mechanines savybes [2, 3]. Trys skirtingos metaanalizės patvirtina, jog konservatyviai gydytų pacientų pakartotinio plyšimo rizika yra didesnė nei gydytų chirurginiu būdu, tačiau chirurginis gydymas gali būti susijęs su didesniu kitų komplikacijų dažniu, pavyzdžiui, žaizdos infekcija ar nervų pažeidimu [4, 6, 7]. Pastaruoju metu vis plačiau naudojamos minimaliai invazinės arba perkutaninės chirurginės technikos, kurios sumažina minkštųjų audinių pažeidimus, užtikrina geresnį pooperacinį gijimą ir suteikia panašius funkcinius rezultatus kaip atviro pjūvio chirurgija [2, 6].

Ankstyva ir sisteminga reabilitacija yra esminė siekiant geriausių rezultatų tiek gydant konservatyviai, tiek chirurgiškai – pagerinami paciento judrumas ir raumenų jėga [5, 8].

Išvados

1. Ūminio Achilo sausgyslės plyšimo gydymas gali būti konservatyvusis arba chirurginis.

2. Ankstyvoji reabilitacija yra būtina siekiant atkurti raumenų jėgą, judesių amplitudę ir funkciją.

Adresas susirašinėti: Viltė Milinytė, el. p. vilte.milinyte@antakpol.lt

3. Gydymo metodas turi būti parenkamas individualiai.

Literatūra

1. Park SH, Lee HS, Young KW, Seo SG. Treatment of Acute Achilles Tendon Rupture. Clin Orthop Surg 2020;12(1):1-8.

https://doi.org/10.4055/cios.2020.12.1.1

2. Theodoraki M, Sinclair V. Acute Achilles tendon rupture: modern management. Orthop Trauma 2024;38(1):7-10.

https://doi.org/10.1016/j.mporth.2023.11.002

3. Myhrvold SB, Brouwer EF, Andresen TKM, Rydevik K, Amundsen M, Grün W, Butt F, Valberg M, Ulstein S, Hoelsbrekken SE. Nonoperative or Surgical Treatment of Acute Achilles' Tendon Rupture. N Engl J Med 2022;386(15):1409-1420.

https://doi.org/10.1056/NEJMoa2108447

4. Khan RJ, Fick D, Keogh A, Crawford J, Brammar T, Parker M. Treatment of acute achilles tendon ruptures. A meta-analysis of randomized, controlled trials. J Bone Joint Surg Am 2005;87(10):2202-10.

https://doi.org/10.2106/00004623-200510000-00008

5. Glazebrook M, Rubinger D. Functional Rehabilitation for Nonsurgical Treatment of Acute Achilles Tendon Rupture. Foot Ankle Clin 2019;24(3):387-398.

https://doi.org/10.1016/j.fcl.2019.05.001

6. Deng S, Sun Z, Zhang C, Chen G, Li J. Surgical Treatment Versus Conservative Management for Acute Achilles Tendon Rupture: A Systematic Review and Meta-Analysis of Randomized Controlled Trials. J Foot Ankle Surg 2017;56(6):1236-1243.

https://doi.org/10.1053/j.jfas.2017.05.036

7. Soroceanu A, Sidhwa F, Aarabi S, Kaufman A, Glazebrook M. Surgical versus nonsurgical treatment of acute Achilles tendon rupture: a meta-analysis of randomized trials. J Bone Joint Surg Am 2012;94(23):2136-43.

https://doi.org/10.2106/JBJS.K.00917

8. Willits K, Amendola A, Bryant D, Mohtadi NG, Giffin JR, Fowler P, Kean CO, Kirkley A. Operative versus nonoperative treatment of acute Achilles tendon ruptures: a multicenter randomized trial using accelerated functional rehabilitation. J Bone Joint Surg Am 2010;92(17):2767-75.

https://doi.org/10.2106/JBJS.I.01401

TREATMENT OPTIONS FOR ACUTE ACHILLES TENDON RUPTURE

V. Milinytė, P. Barkauskas

Keywords: acute Achilles tendon rupture, treatment.

Summary

An acute Achiles tendon rupture is a very common injury. There are several methods for treating this acute condition: conservative or surgical. It is important to choose the treatment method that is most appropriate for the patient and will provide the greatest benefit. The aim of this study is to review the scientific literature on treatment strategies for acute Achilles tendon rupture.

Correspondence to: vilte.milinyte@antakpol.lt

Gauta 2026-03-15